

Fejtélés szerkesztők:
VÖRÜS FERENCZ
és
DVHALLY EMIL.

Előfizetési ára:
Egész évre . . . . . 6 ft — kr.
Fél évre . . . . . 2 u 50"
Negyed évre . . . . . 1 u 25"

Felvidéki Híradó.

VEGYESTARTALMÚ HETILAP.

A Magyarországi Kárpát Egyesület Herczeg Szász Coburg-Gothai Fülöp Ő királyi fensége védnöksége alatt álló Szittnya Osztyálynak közlönye.

Hivatalos hirdetések díja:
100 szög 2 ft., ezután minden megkezdett szög 50 krral több.

Megjelenik vasárnapon,
Selmecz-, Besztercebányán
és Ipolyágon.

Tisztult nézetek.

Kiállításunk fényes erkölcsi sikerei közt a legnagyobb jelentőségű és legörvendetesebb bizonyára az, hogy a nyugati nemzetek közvéleménye, mely eddig sok tekintetben balhézetekeket, sőt igazságtalan felfogást táplált hazánk kultúrprekciósei irányában, most országos tárlatunk alkalmából az igazságos megítélés medrére kezd átesapni. A külföld sajtójának legtekintélyesebb közegei a tisztelet és elismerés hangján szólnak Magyarországi művészeti és tudományos fejlettségéről és komoly ipari haladásáról és a mit egy évtized alatt csak elvérté tudunk elérni, annak most naponta örüdhettünk: az európai sajtó kimeríthetetlen elismeréssel árasztja el hazánkat és osztatlan ítéletével lelkesülten sorozza nemzetünket az európai kultúrcépek közé. Ez kétségtelenül a leghatalmasabb vívmánya országos tárlatunknak, a melynek immár teljesítve látjuk ama hivatását, hogy kulturális fejlődésünk, anyagi és szellemi állapotaink való képét tárja a külföld szeméi elé. E rokonszenves elismerés egy újabbik tanulmánytalálkozó a francia sajtó egyik legelőkelőbb közlönyének, a „Tems“nak egyik számában, a mely beható czikkben foglalkozik hazánk művészetével és iparával.

Van-e Magyarországnak nemzeti művészete és nemzeti izlésen alapuló ipara? Ezt a kérdést veti fel a „Tems“ írja. ráutalva arra, hogy vannak nemzetek, a melyek a művelődés szükséges voltának tudatára ébredve, hirtelen ráveték magukat a kultúra munkájára, de rendszertelenül, zűrzavarosan fogtak hozzá a nehéz műhöz és az eredmény az lett, hogy a civilizációnak csak töredékeit tudták elkapkodni, de saját nemzeti kulturát létesíteni nem tudtak. Magyarországnak azonban van nemzeti művészete és a hagyományok által megszentelt nemzeti izlése. A czikkíró ismerteti ezután agyag-, porcelán- és majolika műiparunkat, a mely szerencsésen

sajátította el a régi Pannónia talajában talált ókori műkincsek stíljét és formáit. Keramikus házi iparunkról azt mondja, hogy formái feltűnő módon hasonlítanak a Délfranciaországban üzött agyagipar idomaihoz és a díszítés és modellrozás e hasonlósága annyira megy, hogy el sem hitte volna, mikép e tárgyak nem Franciaországból hoztattak be hazánkba, ha iparmuzeumunk tisztviselői nem biztosítják a legűnőpelyesebben róla, hogy e tárgyak hazánkban évszázadok óta így készítettnek. Érdekes hasonlóságot fedez fel a czikkíró a magyar népbutor stíjé, díszíté és festésében is. E butorok — ugymond — majdnem teljesen olyanok, mint az arabok butorai és láttukra az ember azt vélné, hogy valamely Algírbeli falu szobájának belseje van szeméi előtt.

Azután fejtegeti, hogy a magyar butorok, szőnyegek, ésszerek, zománcozok mennyire megőrizték régi keleti jellegüket. Ez érdekes czikk a német ipar befolyására utal s azután így végződik: „Németország kereskedelmi s ipari befolyása ellen legtöbb sikerrel küzdhetne itt Franciaország. Társadalmi tekintetben a magyar nép rokonszenvét bírjuk és a barátságos tüntetések zajossága miatt nem kell az érzelme őszinteségét késébevonunk. A mezei gazdaságokban, a bányáknál ügyes mérnökök kitűnő állásokat szerezhetnének, műipari czikkeinket szívesen vennék és a nagyipar bizonyos ágai, így nevezetesen, a gazdasági gépipar fontos piacot találhatnának. De Magyarországon épp úgy, mint sok más országban, ugyanazon okok gátolják iparunk téréfoglalását. Francia ügynökök, alkuszok, kereskedő-utazót alig látni, míg a német és angol ügynökök egészen elárasztják az országot. És ezek bámulatos művészek a rábeszélésben. Egy pesti kereskedő, a ki igen alaposan ismeri a párisi irodalmat, ezt mondá nekünk: „Olyanok vagyunk, mint a guillotine par persuasion (a kit rábeszélnek szép szóval, hogy guillotinotzassa magát), mert ha az

ajrón kilökjük őket, visszajönnek az ablakon és képesek volnának akár a kéményen. Aratás előtt a Dunapart tele van angol gazdasági gépekkel, melyek a Feketetenger kikötőiből a Dunán feljöttek. Az angol ügynökök próbára kínálják, tizenkét havi fizetési határidővel és évenkénti óriási üzleteket csinálnak. Így áll a dolog egyéb iparezikkekkel is, melyeket a külföldiek az itteni vevők utasításai szerint gyártanak. Ezen utazó ügynökök mind beszélnek magyarul; sok idegen ezégnék állandó képviselője van Budapesten; az egyik bécsi czég nagy palotát építettet. A francia gyarmat nélény francia tanárból és pinczéből áll. Bécsben sínes különben, előkelő ember alig van hat, s a háromszáz más egyén hivatalnok, tolmács, komornyik vagy pinczér. A németek mindenütt ezrével találkoznak; a legkisebb magyar falunak is megvan a maga német gyarmata, melynek boldogulása a szoros solidaritásban rejlik. Abban rejlik a mi kiveteli keskedelmünk hanyatlása, hogy mi nem megyünk külföldre, mint az angolok és németek; ezek bebarangolják az egész világot, a hol csak adni és venni lehet, s mikor a mi humorisztikus íróink azt állítják írónikusan, hogy az angolok a Cheops piramisán és a Jungfrau tetején hirdetik szappanukat, akkor nagy dícsérettel adóznak az angol nemzeti iparnak.

Az iparoktatás Magyarországon.

Alig van Európában ország, mely az iparos oktatás különböző irányú intézetei oly sokáig nélkülözte volna, mint Magyarország. Az 50 es évek óta állottak ugyan fenn ugynevezett vasárnapi iskolák az iparos és kereskedő tanonok számára, de azokban a tanítást senki sem vette komolyan s a tananyag sem felelt meg az iparoktatás fogalmának.

Az iparoktatás terén az utóbbi szerep az orsz. iparegyesületnek jutott. Ezen egyesület a felejtethetlen emlékk báró Eötvös József emlékelete alatti megalakulása után (1867) első feladatának tekintette az iparoktatás felkarolását; de ebbeli tevékenysége csak a fővárosra szorítkozhatott. Az első

A „FELVIDÉKI HIRADÓ“ TÁRCZÁJA.

Két párba.

(Igaz történetek.)

„Nincs regény, amely igaztöbb részletekkel bír, mint az — élet; az emberismerők ezt hiszik és vallják — s igazuk van.

A kényelmesen bútorozott elfogadóterem alacsony díványán szép fiatal nő ül. A hölgy még nincs harminceves, a huszötödik tavaszt azonban már élvezte. Pompás haja vöröses: alakja telt; ajkain csábító kacér mosoly játszik. Előtte a csupán arasznyi magas számonyon, melyen kisé nagy lábait nyugtatja, csinos fiatal ember foglalt helyet, aki lángoló tekintetű lövel a szép asszonnyra. Mindketten hallgatnak; de ragyogó szemek a legértekebb párbeszédet olytatják: a néma tarsalgást. Egyszerre, mintegy önfelkeltésből, a szép asszony ölébe ejti balkezét. Az ifjú mohány kap a finom, fehér, gondozott kezeke után és ajkaihoz emelvé az, csöktengerbe fúrozza. A szép asszony ellentállás és szó nélkül engedti át kezét az ifjúnak; még jobban fénylő szeméi mintegy azt mondják neki: „Csököl, csököl kezemet, amig alkamad nyílik erre.“

A két fiatal szerelmes kizárólag egymással foglalkozik; ez okból nem veszik észre, hogy a terem oldalajtáját bevesen szakítja föl valaki, és a nyitott ajtó mögött a küszöbön áll — a férj.

A szép asszony éles sikolyt hallat; az ifjú pedig zavardva bocsátja el a kis kezét s azután gyorsan ugrik föl és dacosan lép a terembe fölédő fiatal ember elé, aki sértő lenézéssel méri tetőitőlápig nye udvarlóját.

— Gróné! kérem, távozzék lakostályába, — törí meg a kinoshatású esöndet a férj. Mire a szép asszony minden szó nélkül engedelmeskedik férjének, urának.

— A gróf rendelkezéssel velem, — e szavakkal fordul az ifjú nála néhány évvel korosabb társához — minden föltételt már előre is elgondolva készen áll a szolgálatra állók.

— Ez természetesen — válaszol gyúnosan a fiatal gróf, miközben újból lenézoleg méregeti a meglepett udvarlót.

Másnap reggel a kastélyból gyalog indult ki egy hat férftől álló kis társaság a közel fekvő városba: a gróf, a fiatal ember, négy segéd (szomszédos földbirtokosok s két katonaoorvos, kiket a nem távol épült városból kértet a házír magához. A segédek vitték a kardokat; míg az orvosok mindegyike kis dobozt szorított hónalj alá melyben a sebészesszűzők voltak.

A párba föltételei természetesen, nagyon szigorúak voltak: küzdés a végkimerültség, öt perc múlva derekcs vértósa borította a színhelyet; a gróf hatalmas „cercle“-vágással felhatalította ellenfelet.

A fiatal ember nagy sebe halálra: de azért a sebesültnek kitáasa volt, hogy ifjúságának ereje pár napig életben tartja őt. Ezt felhasználván, édes atyján egyik birtokára vitte magát. Néhány nap múlva aztán a hírlapok „urbí et orie“-kürtölték, hogy N. N., a reményteljes ifjú, hirtelen kimúlt.

Mikor a szép asszony értesült imátója veszélyes megsebesüléséről, kisé megrázódott; midőn elhunytáról olvastott, már meg sem rázkódott. Ilyen a legtöbb asszony; e kérdésre: Ki a nagyobb? rendszeren azt felelik magoknak: „Az éle.“

Mintaképe a férfúnak. Ez oly dícséret ugyan, melynel nagyobbab nem mondhatni férfíról, bár legyzen az utalkodó: de jóbarátomnál föltétlenül megérdemelt. Már két ízben voltam oly szerencsés, hogy avval tisztelt meg, miszerint párbaegédének szolgáltolt föl. Első ízben, karácsonykor lesz öt éve, a fővárosból táviratilag hitt egyik nagyobb vidéki

városunkba. Két fiatal lovassági tartalékos-tisztecske a vendéglő asztalán nyilvánosan kigúnyolt egy lánykát, aki széleslyhől föl ültömben fénykepezette le magát. E lánykát jóbarátom ösmerte, nagybeestülte, tisztelte; s így el akarja a henegező tisztecskéket hallgattatni és gúnyolodáukért meg akarja őket büntetni. Mindent csak a párba után tudtam meg segédjárásomól; mert felénk e párbaok ókánál azt jeltötte meg: „Ellenfeleim orra nem tetszett nekem.“

E két párba jutott eszembe, mikor pár nap előtt belép hozzám jóbarátom és fölker, hogy intézzem el, miut egyik párbaegede, bizonyos ügyét.

— Mi e párbaod oka? — kérdeztem őt.

— Egy hölgyet, akit ösmerek, rágalmozott valaki; ez okból azt monddtam neki, persze! minden föltűntést kerülve, hogy nevetéssége tette magát a franeziák írati túlzott kifejezett politikai rokonszenve által.

— És te akinek hazánk, nemzetünk iránt oly nagy kötelességi vannak, miut vajni keveseknek, egy hölgyért, aki csak „ösmersöd“, könnyelműen keozkzatod tested épségét sőt életed is! — mondam neki jóakaró szemreanáyással; hiszen X. bámulatosan jól ló.

— Igen, csak ösmerek — hangzott visszhangként az igen halk fölkiáltás mintegy válaszul. — Nem! nem! nagym is becsülöm e hölgyet! — tolda meg a mehetséget barátom, miközben szomorúan mosolygott.

— Kérlek hagyj el a kérdéssöküsdet — így némitott el, kiolvasván szememből, hogy bővebb fölviágosítást kívánok tőle hallani.

Másnap reggel a megyeri patak torkolata mellett nőtt esaliban két pisztolylövés dördült el: az első nem talált, míg a második lövés golyója, kedves barátom mindenkor biztosan előző kezéből, földre teriette párba-ellenfelet. A golyó esbeestül jobb esípőesontáján zúta össze.

Peszle! e párbaokt mélyen hallgattunk mi segédek s az orvosok; mert a becsület ezt parancsolja: ugyanis, a pár-

selők, a központosítási tanácsok a közös hadseregben és honvédek között, a polgári elemi iskolai tanácsok, magánintézmények, a most felsorolt szakmákban szolgálat és nyugdíjazás egyének, a hivatalnokok és végre mindezeknek özevegyei és árvái.

7. §

A tagok a szövetkezethez írásbeli nyilatkozat alapján lépnek be.

A megalakítás után ilyen nyilatkozat mindég az igazgatóság elbírálása és határozata alá bocsátandó.

8. §

A tagság megszűnik:

- a) a megye területéről való elköltözés
- b) elhalálozás
- c) önkényes kilépés és
- d) kizárás esetében, végre
- e) az özevegyel, ha ismét férjhez megy; az árváknál, ha nagykorúakká válnak illetve a leányok, ha férjhez mennek.

Az elhalt tag helyére a juttatók a jogszabályban a szövetkezethez nem léphetnek.

A tagság halál általi megszűnése esetében a szövetkezet az illető tag örökösének az elhalálozás évéről szóló záradékát serint teája az ültetvést visszafizeti; a szövetkezet tartalék tőkéjére vagy más vagyonára azonban igényt nem tarthatnak.

Az önkényes kilépés csak írásbeli nyilatkozat alapján történhetik, és esetben az ültetvést beváltására a szövetkezett szavatosságát nem vállal, hanem az ültetvést eladását lehetőleg elősegíti esetleg beváltja.

Íly kilépés azonban csak az üzleti év befejeztével előleges legalább négy heti felmondás után történhetik.

A kizárást az igazgatóság elhatározhatja; ha valamely tag a szövetkezet ellen rossz szándékkal agitál, szóval, ha a szövetkezet érdeke ellen nyilván működik. A választmányunk ezen határozata ellen fellebbezésnek van helye a joggyűléshez.

Kizárás esetében az ültetvést eladása a kizárt tagnak feladatát képezi.

9. §

A szövetkezet vagyona.

A szövetkezet vagyona áll:

- a) a belépti és átiratási díjakból és
- b) a befizetett ültetvésekből.

Minden tag köteles belépti alkalmával 2 ft díjat fizetni.

Ezen összegből a szervezkedés (díjai) költségei fedeztetnek és feleslege vissza nem alakít; minden egyes ültetvést átruházásáért pedig köteles az illető 1 ft átiratási díjat fizetni.

Az ültetvések határozatlan számban állapíthatnak meg egy ültetvést pedig 20 frtnak befizetéséből képződik

(Folyt. köv.)

K Ü L Ö N F É L É K .

Ő királyi fensége, góthal Cöburg Fülöp herceg e hó 12-ikén utazott családijával Besztercebányán át a délutáni vonatral Brezovára s onnan kocsin Pohorellára. Az állomáson igen nagy számban községek jelent meg, hogy ő fenségét felismerhessék. De ő fensége a kocsiból ki nem szállt, a tisztelő publikum csak ő fensége angyali szépségű gyermekeit láthatta, a mint azok az ablaknál megjelentek. Vártuk Rudolf trónörökös ő királyi fenségét is, de ő kir. fensége csak f. hó 14-én utazott Tiszolozán át Pohorellára s azota, mint értesültünk, már egy hatalmas szarvát ejtett el. Mind két vonatot Schuller Antal, losonczi, állam vasúti üzem vezető s fő felügyelő kiérte. Besztercebányáról Brezováig Karafán, vasúti mérnök, vezette azon vonatot, melyen Cöburg, ő kir. fensége utazott.

A M. K. E. Szitnyaosztályának f. hó 8-án a Szitnyára rendezett kirándulásakor bár az időjárás ismét nem volt kedvező, de a pezsgő jó kedv, vidám hangulat, mely a kirándulók tisztáit kebelét betöltte, a sugaraival fakarkodott nap derűjét teljesen pótolta. Mintha csak ellentétül függtek volna azok a komor fellegek Szitnya elagott orma felett, oly felhőtlen öröm honolt az egész társaságban! Igaz ugyan, hogy a szabad természet kevés élvezetet nyújtott, a hűvös szél az erdőóri lakba kényserítette a tisztákat, de itt annál szorosabb volt a kapcsolás, mely őket a vídmásgy lánctalavai össetartá. Hogy is ne, hiszen hőgyek is voltak a társaságban, még pedig számára néve 7-en, mely szám a világunk 7 nappal lett megteremtése óta mindig kiváló jelentőségű. Ezáltal a kiváló csopongó kedély, jó izm tréfa, vig mulatozás felelevenítésének jelentőségével bír különösen a társaságban egy közkedveltségű tagjára nézve, kinek határtalan volt öröme, hogy egy nap helyett, mely a felhők közé bujt, 7 nap melegét kebelét. Fel is köszönette őket a mint illik, hiszen hálásnak kellett lennie. — Egyéb pohár köszöntökben sem volt hiány, és p. Cöburg herceg ő fenségére, mint az osztály fővédőjére, az elnökségre, Téry Odón tiszt. alelnökre, Tóris Rezső alelnökre, az osztály egyéb tisztviselőire s összes tagjaira, Amon országgyűlési képviselőre, Marschalkó Gyulára stb. S ha ehhez hozzá vesszük, hogy hazamenet az este nagyon kellemes volt a kirándulás, melyen mintegy 30-an vettek részt, csak sikerültnek mondható, s sokáig fennmarad az idővel dacolt kis csapat emlékében. *Egy turista.*

Lazarovich Imre, a besztercebányai járás zászát főszolgabírájának működése folytán a járásbeli községek elhatározták, hogy kebelükből egy néhány egyénet kiküldenek az országos kiállításra, kik aztán haza térve, a község-

belieknek elmesélik azt, a mit láttak és tapasztaltak. A községbeliek a körjegyzők vezetése alatt indultak a múlt héten elénk. Ezves bíráknak a község utalványozta a vasúti kocsit. Buda község magá 6 egyénet küldött ki, kiknek 30 frtot utalványozott. E járásból 40 falusi ember rándult Budapestre, e számba azonban a körjegyzők be nem tudának. A szolgabíró intézkedett, hogy küldöttjei minél előbb elutazhassanak részeseiknek s így főként 40 frtn kaptak szállást s 50 frtn étkezést. Egy epizód fogja emlékeztetni a zölyomi fűlivelőkre — a látogatón kívül — a kiállítását. — Éppen akkor volt ott Milán szerb király is s találkozt a csoportosan járó zölyomiakkal. A királynének feltűnt a podlavici bírónak, Hrusnar Györgynek felesége s megszólította szerbül, kérdezvén hogy hová való. Ez azonban vagy elfogultságában, vagy mert nem értette a kérdést, nem válaszolt, mire Milán király ismételte a kérdést — állítólag magyarul — melyre aztán a bíró meg is felelt felesége helyett. A falusiak nagy része már vissza érkezett s nem tudják előgé kijelteni elragadtatásukat a látottak felett. Azt hisszük, mindekit egyetért véltük, midőn azt mondjuk, hogy Lazarovich főszolgabíró ezen újabb tette, mely nem csak a közép felvilágosítást s művelődést, hanem hazafias érdekeinek fokozását is előmozdítja, általános dicséretet érdemel.

Zsigmond Vilmos, orsz. képviselő múlt szombaton Besztercebányán, át Bruszóna utazott, hová Rosenanr Lajos, Buszón fűrdő tulajdonosa hívta, hogy ott tájékoztatót, hol kelljen a fürösöket alkalmazni. Rosenanr Lajos ugyanis azon körülményt idéltatta, hogy Bruszóna, bár milyen nagy hő esők is s bár mily nagy hideg legyen, a 3—4 lábnyi hó egy nap alatt elolvad, holott a környék a leeseit havat egész tavaszig megtartja, arra a megjegyzésre jutott, hogy fűrés által fűrő győgyvizre majd tenni. S íme, mint értesültünk, Zsigmond is e véleményben van s a fűrés még ez őszel fogja kezdetét venni. Reméljük, hogy a vállalat jó sikerrel fog járni.

Besztercebánya évről évré halad. Az utolsó években, különösen Szumrák Pál polgármestersége óta városunk sok tekintetben a haladás szép nyomait mutatja. Legújában mutatja a haladást egy, a modern követelményeknek megfelelő, nagyobb szabású vágóhidnak létesítése, melynek építéséhez már hozzá is fogtak a Garancuta hídján túl levő kertek területén, melyeket a város e célra tetemes összegben vásárolt meg, közel azon tételhez, hoi marhavásár tartatik. Assák már az alapokat. A marhavásár terét a város már évek óta feltöltöti, de azért még sem látszik seif ez, sem a vágó hid teré elég magasság arra, hogy egy nagyobb árvíz ellen biztosítva legyen, mert ha a Garam csak annyira árad is, mint 1856-ban, a vágóhid veszélyeztetve van mert akkor is víz alatt állott az egész tér. Ez pedig nem volt a legnagyobb áradása a Garannak. Jó volna tehát mindjárt a legnagyobb árvíz ellen védelmi munkákat elvégezni!

Angolul. Az irgalmas nővérek selmezi felső leánynevelő intézete, melynek oly nagy érdemei vannak a nevelés ügy terén, a jelen iskolai évrben az angol nyelv tanulásához is alkalmat nyújt az intézet növendékeinek a közönségünknek is, amennyiben olyan tanulóit alkalmaz, ki az angol nyelvet tökéletesen érti és beszéli s abból oktatást adni kész.

Tűz volt e héten Besztercebányán közlemben két izben. Badiuban 15-ikén égett le egy ház, a hozzá tartozó mellék épületekkel. 16-ikán pedig a közlemből Podlavice községben égett hamuvá egy esz, a benne levő idej természet. Mindkét gazdának kára tetemes, mert nem voltak biztosítva. A tűz oka, mint halljuk, vigyázatlanság volt.

A magyarországi tótok és rutnekek Ázsiába viszik. A szlav jótékonyági egyesület elhatározta, hogy Turkesztánt, Kihvát, Bókhvát felsőmagyarországi tótokkal s rutnekekkel fogja betelepíteni. A letelepedők törvösázat nagy költséggel már meg is kezdtek, pánszlav ággitárokat külföld Magyarországra. E hó 7-én mintegy 50 ágytalan letelepedni szándékozó haladt át Varsón. Ezt írják a pétervári lapok. A műveletet, ügyeljük is — a szirosiaknál kezdtek meg; mert a hozzáink közelebb eső vidékeken erről mitsem hallani.

A besztercebányai takarékpénztár fogalmi kimutatása, 1885 évi Anguszán havában. Bevételei: Pénz készlet Anguszán hó 1-én 5676 frt 21 kr. Betétek 23572 frt 40kr. Váltó leszámoltások kamatok 3231 frt 85kr. Jelzálog kölcsönök 280frt —kr. Jelzálog kölcsön kamatok 192frt 37kr. Előlegek 2157 frt. Előleg kamatai 227frt 75 kr. Ertek papírok 1376 frt 10 kr. Ertekpapírok kamatai 14 frt 45 kr. Folyó számlák 9299frt 97kr. Összesen 43510frt 69kr. Kiadás: Betétek 33987frt 45kr. Betétek kamatai, 90frt 69kr. Váltó leszámoltások 172383frt. Felis Előleg 3847frt —kr. Adó 5352frt 02kr. Folyó számlák 19694frt 22kr. Pénzkészlet Anguszán hó 31-én 22759frt 43kr. Összesen 43510frt 69kr. Havi összefoglalóm 847403 frt 95kr.

Keszler Lajos besztercebányai tanácsot 90 növendékekkel együtt, 6-ikán kezdte meg tanulmányát, két szakaszban. A növendékek — mint azt magunk láttuk — eddig is szép haladást tettek, úgy, hogy f. hó 20-ikán az első nyilvános táncgyakorlat lesz. Lajos Toni zenekarának közreműködésével. — A nevezett tánczenetűl f. hó 21-ikétől kezdve a helybeli felsőbb leányiskolában is átveszi a tánczenetűl. Estélyeik nem csak a növendékek, de a szülők s ügybarátok látogatják, s mindnyája dicsérettel említszik Keszler Lajos tanításáról.

Megrendítő szerencsétlenség történt e hó 17-én a selmezi Istvánakában, ahol Tó Ignácz köpenyestessel volt elfoglalva mely ezébből két lyukat fűrés dynamitá megütötte; az egyik gyutecsesal meggyújtotta s miután fellobbott, nem várta elé a szabályos időközlet oda ment a másik meggyújtásához, de éppen akkor robbant fel a másik is valószínűleg a feleslegesen s behatólag láng által gyulva meg. A szerény embernek mindkét szemét kiütötte, arca pedig a felismerhetőségig van eltorzulva; mellkasát a türesek áthatolták, halkezt pedig egészen elszakította. A munkás felgyógyulásához kevés reményt fűznek a gyógykezelő orvosok; ha elhal 6-8 kórnapon gyámoltalan árva stratja fenntartók halálát. A könyörtelenség sokat enyhíthetne szomorú állapotjukon.

Nem jó fegyverrel játszani. Ezt igazolja Szivitsék Lajos pjergi fü esete, ki múlt kedden egy töltőt revolverrel dévajásgóbb magalelt tartva, addig forgatott, míg végre az 5-ik forgatással az elűlt s a golyó a fűt szíven találta. A szerencsétlen, fü ki most lépett volna a selmezi bányaiskolába, hosszú kínok nto kiunt.

Az üzlet panajása miatt általános a panasz, melynek aztán rendezen az a refrainje, hogy mikor változik már meg ez a kínos helyzet? E kérdésre némi ábrókötővel szolgál a Berbohm-féle angol kereskedelmi vállalat, melynek szükségleta szerint Europa, India és Amerika üzattermése a szükséglettel szemben 27 millió hektoliter bányi ontat. — Ennek alapján feltételez, hogy az üzlet a gabonaterületekre nézve lassanként javulni fog. Ha oda a gazda zömökének pénze lesz, akkor mindennemű üzlet előrelép, mivel a gazdák természeténél kétségkívül erőteljesebb. — A gyárasok, vállalatok és nagykereskedők, kik az üzlet panajás miatt az utóbbi években nagyon óvatosok voltak a bevásárlásoknál, majd vásárolni fognak, nem várva meg az árk felszökkenését. Bizunk tehát a közel jövőben!

Az aszalokról írott cikkünk (47. sz.) sokan tettek helyesítő megjegyzés olvasónk közül, és pedig a gyakorlat, az élet emberei közül. Az értesülések alapján meggyőződünk arról, hogy ha ez évben nem is, de jövőre főben fognak az aszalókkal kísérletet tenni. — Sajnos, hogy nem most történik minél több kísérlet, mikor sok a gyűlölet; ki tudja, vajjon jövő évre lesz-e? Egyik olvasónk egyenesen ama cikk íróit szólítja fel aszalók építésére, hisz — mint mondja — az idűsán kifejtette magát. — A mit olvasónk a mi cikkünk mellett érvel, az mind való, de a felszólítás egy kissé talv, mert nem elég ám valaminek hasznáról meggyőződés lenni, ha a nervus remu hiányzik, az eszmét nem lehet megtestesíteni. — A Híradók előf. hátréteku sokkal nagyobb a s a tó ha ással vannak a cikkirő tárcájára, sem hogy ő amolyan a s a tó építésébe kezdjen.

A kivándorlás még mindig tart felvirágzótkán. Az alábbi hirdetés azt mutatja, hogy nem csak természetes okok, de mesterséges körülmények is hatnak oda, hogy a hirdető kivándorlás meg ne szánják. Így itt az két ékesen írott hirdetés, melyet a nép közt osztottak szét:

Hirdetés!

Magyarul vagy Totnak ami kivándorolni kedve van, már azt halottak hogy a Hataron átruhad, és a Pénst a néptül elvinnék, és akkor úgy háza Küldének.

Ezt elkerülni a Hataron átruhad csak 15 forint. kel magának adni, néze lebeze veszté karta. **Öldersbergitől Breimák vagy Öswincinél Brumak** kiválani, és a magis Pénst kerulebél **70 forint**, elrebe azant Postava **Brembe** a F. Missler, úrhöz küldeni, mert okai van a Pénstges endemündi hajuroda Wasnól áza **13 és 14 Bahnofstrasse 13 és 14, Bremen.**

A Pénstara kapja kézeptát, és ere kapja F. Missler úrnál **Brembe** a Pénst visa az Receptal megmutatja de **70 forint** kel **Brembe** küldeni mert ha **Amerikába** gyönek árni kel valani Pénst mutatni, mert lehet hogy onai visa is küldenek.

A F. Missler úr van engedelmű a Varostól a nép **Amerikába** küldeni, és van neki a Varosnál egy kecsesség **15.000 Markot** nagy, akkor nem kel felni hogy a Pénst nem biztos vagy hogy nem kapja visa.

Hírdetés!

Esegnek ami **Amerikába** kivándorolni akarnak tudosi, tom hogy minden hely a Hajo Tarsulat vejbó, aza az arát 15. Jaunusól 1885 10 Marker vagy G Forintor akor jó hely 1600 pénst oszartul monak nagy Kovos ne legyen.

Köze essak a díszes hirdeseket aban a reményben, hogy ezert a mi népdíjazásorogásunk mer nem hitelek.

Jóka! a németfalv. Ez alatt a cím alatt két német lap indit egyszerre sro sáborit, Jóka! regényeinek német fordítását elien. Az egyik a „Denische Warte”, a másik a „Leipzigier Korrespondenzblatt”. Sarga egyik egész astartal ráontik a korsoros magyar irodra s az egyik a német közönséget szólítja fel, hogy megtörtsen ne gyönyörködjék regényeiben, a másik pedig a német könyvkereskedőkhez intéz felhívást, hogy egyszerűen ignorálják Jóka!t, mintha a világon se lenne. Amannak mulatásogsz fördemvénye így szól: Jóka! Mór magyar író, ki hírnevet főképpen annak köszöni, hogy műveit Németországban kiadvatják és olvassak, de Magyarországon a németiség legrosszabb gyonyuloja és hírdője. 1880. decemberben az országgyűlésben kinyújtotta az osztrák és német hadsereget.

A méz. A mint a történelemből tudjuk, a méz az ó-és középkorban mint általános használt tápláló és gyógyhatású ezikk a föld valamennyi népeinél nagy becsben állott,

ügy hogy az egészség fenntartására és a magas életkor elő-
rére éppen nélkülözhetetlen tartatot.

A cukor elterjedésével a méz élvezésétől lassankint
elazoktunk abban a hiszemben, hogy a cukor a mézet tel-
jesen pótolhatja s olesőbb is. Pedig e tekintetben igen té-
vedünk, mert a tudomány világosan bebizonyította, hogy a
valódi szilárd kőnyven megemészthető, tápús és az idege-
ket erősítő voltánál fogva más szerrel, például a cukorral
ki nem pótolható.

Azokban a méz az emberi szervezetre mint táp-
gyógyezer csak úgy hat s céljának akkor felel meg, ha az
természetesen tisztá és hamisítatlan.

A méltányosabb újabb vívmányai lehetővé tették, hogy
a mézet a lépéptimányból a méz kipergető-gép segítségével
oly tisztán s minden virággal s egyéb keveréktől menten
kivehettük, a mint az a virágok kelyheiből mint égi nektár
a mének által gyűjtették. Ily tisztá, minden keveréktől
ment s emberi kéz által nem is érintett méz a kereskede-
lemben mint pergetett méz (Schlelderhoig) ismeretes
s a csorgatott méznél jóval többet ér, mert mint
tudjuk a közönséges, régi üzem mód által nyert csurgatott
méz viasz és virág porral nyerték, a hosszadalmas külön-
választás és melegtítés által eredeti színt s ízt elvesztí,
könnyen megerjed, savanyodik. Ebből magyarázható, hogy
a közönség nagy része azon téves nézetben van, miszerint
a mének barnának s kemence, lép vagy viasz szagának
kell lennie.

A pergetett méz gyorsan s hideg után előállítva ter-
mészetes színt megtartja, s így fehéres, világos sárga,
arany sárga, sötétebb sárga és barnás is lehet. Az íze és szaga
megfelel azon virágnak melyből gyűjtötték; van pl. hárs,
ákác —, fehér bere — tisztos ft. stb. virágokból gyűjtött méz.

A közönség egy része azon tévhitben van, miszerint a
jegezedett vagy cukrosodott (ikrás) méz lisszettel vagy
egyébvel van keverve, az pedig nem áll, de sőt csakis azon
még mondható hamisítatlannak, mely száraz hűvös helyen
bizonyos idő múlva meg is jegezedik. A jegezedés tehát
jele a méz tisztaságának. Ha azonban azt akarjuk, hogy a
jegezedett méz átlátszó és folyékony legyen, az edényt
melegre, a tűzhelyhez tesszük, s ott a méz folyékonyá vá-
lik s ha tisztá, semmi üledéke nem lesz.

A pergetett mézről joggal állíthatjuk, hogy az a leg-
bíresebb orvosi szaktékintélyek szerint az emésztési szervek
által azonnal felvételük és a vérbe átmege, életetört s me-
get nyújt a nélkül. hogy a legesekeylebb rész is felhasznál-
latlanul kitakarodna, e miatt a méz vérszegénységben, emészt-
ési gyengeségben és idegbajokban szenvedőknek enyhülést
és gyógyulást hoz.

A méz tápláló és gyógyító ereje annak alkatrészein
alapszik. A vegyelemzés szerint a gyümölcszúrok, szőlő-
cukor, némi sav, fest- és vonatanyagból stb. áll. tehát to-
vábbi szétbontás nem igényel. Gyógyhatására nézve azt
állítja egy orvos, hogy a gomba képződést megsemmisíti s
még csecesomó egészségére is a legjobb hatást gyakorolja.
Liszttel keverve fájdalom keléseket gyógyít. A méz élvezése
a köhögést, a náthát és a katarrhust gyengíti, sőt a torokgyíkot,
diphtheritist kezdetében megszünteti a fejlődő gombákat
megölvi. A száj, torok és légzési szervek betegségeinél a
méz állandó használatá megfelelő élet s étrend mellett esal-
hatatlan gyógyszer. Meglepő hatása van a katarrhussal
10—30 perc után egy—egy kávék—kanállal bevéve s számtal-
an tudó és gyomor bajt nemcsak hogy fejlődésében me-
akasztott, de gyökeresen meg is szüntette.

Gyorsan fejlődő gyermekek bágyadtak s kedvtelene-
k s ösztönszerűleg mézet kívánnak. A belek nyálkahártyáira
a méz a tapasztalat szerint igen jótékonyan, frissítleg hat,
miért annak mérték szerinti élvezése érgebbeknél, gyógyul-
óknál és emésztési zavarokban szenvedőknél a beleket a
rendes működésbe hozza.

Követésre méltó például szolgálhat az hogy a méz a
legtöbb gyógyintézeteknél a rendszer élelem sorába tartozik,
s a beteges azt naponként élvezik. Ne hiányozzék tehát a
méz egy háztartásban sem az élelmi cikkek közül, hogy
hozzátartozóinkat számos betegségtől megóvjuk, de sőt kí-
vánjuk, hogy Kárpátjaink fogadóiban is ép oly elterjedés-
nek örvendjen az, mint az Alpseben, hol minden terített
asztalon nemcsak sőt, de mézet is találunk az étkezők ter-
zés szerinti használatára.

Harmincz millió proletár. A „Nedjela“ cz. oroszlap a
következő statisztikai adatokat közli az orosz proletáriátsról,
mely európai Oroszország 50 kormányzósága lakosságának
több mint két ötdrészét képezi. Az ezen kormányzásokban
élő 78 millió ember közül mintegy nyolcz millió tartozik a
városi proletáriátsához. Ezek olyan emberek, kik kenyeréből
és „kvasz“-ból és kezdik munkájá után élnek, ma itt, holnap ott;
nagy részüknek nincs saját szoljái. Az asszonyok ma mo-
sónók, holnap kereskednek valamivel, holnapután gyárban
dolgoznak; a férfi ma lakatos vagy cipész, holnap lakáj
vagy boltúr; a gyermekek nevelkednek vagy meghalnak,
ahogy a sors szeszélye akarja. A falszi nép foglalkozása
nem oly változatos, de ott is mit látunk. Huszonkét millió
paraszt, kiknek összes vagyoná 116 millió deszjátin a des-
játin — 1' föld, az s 5 deszjátin személyenkint. Ez
látásilag meglehetően vagyon. De van köztük 3.575.000 férfi, a
kiknek összes vagyoná csak 3. 166.839 deszjátin, tehát sze-
mélyenkint alig egy deszjátin. Az u. n. részeket bíró parasz-
tok száma 7' millió és ezek is a proletáriátsához számítha-
ók, mert földjükről nem élhetnek, hanem napzára mennek.
De a proletáriáts létszáma még ezzel nincs teljesen kifejezve.

Nyomatott a „Selmezbányai Híradó“ gyorssajtóján

Olyan paraszt, a kinek lova nincs, nem művelheti a földjét,
hanem napzára szorul s esek esetben mellékes keresem-
nyéből fizeti meg kisk földeskeje adóját. Van pedig a parasz-
toknak összesen 12. 934.112 iovuk; ha már most úgy vessz-
szük is, hogy csak egy-egy lova van egy-egy gazdának, még
akkor is van 13 millió orosz paraszt aki nem bír meg-
élni, a földje után, tehát a proletáriátsához tartozik. Ezekhez
hozza vehetjük a családok létszámát és kitűnik; hogy lega-
lább is 19 millió paraszt számítható a proletáriátsához. Ha
hozza vesszük a 8 milliónyi városi proletáriátsát úgy találjuk,
hogy Európai Oroszország 78 millió lakosa közül több mint
harminezöt százalék tartozik a proletáriátsához.“

HIRDETÉSEK.

1012 szám
épi. 1885.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú magyar kir. közmunka- és közleke-
dés miniszterem az 1885 évi Szeptember hó 12-én kelt
30903 számú rendeletével a nagy-szombat-krakói államint
181-183 kil. szakaszan teljesítendő útszélbesítési és szába-
lyozási munkálatok helyreállítását 8426 ft 58 kr. összeg
erejéig engedélyezte.

A fentmelt munkálatok foganatosításának biztosí-
tása céljából az 1885 Szeptember hó 30-ik napjának dele-
lőtti 10 órájáig a zólyommezey magyar kir. államépítészeti
bivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás
bírduztetik.

A versenyzeni óhajók felhívtnak, hogy a fentebbi
munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az en-
gedélyezett költség után számítandó, s a részletes feltéte-
lekben előírt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat
a kitűzött nád délelőtti 10 óráig a nevezett hivatalhoz any-
nyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben ér-
kezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szobán forgó munkálatra vonatkozó műszaki műve-
velet és részletes feltételek a nevezett magyar kir. állam-
építészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponkint
megtekinthetők.

Kelt Besztercebányán 1885. Szeptember 15
hivatal főnök távollétében

Mednyánszky Lajos
kir. segéd mérnök.

338.

Felhívás.

A Bozók járási gyümölcsfajtenyésztő egyeslet 1885 évi
Október hó 14-én Bozokon a vár nagytérchen gyümölcs
kiállítás rendez e következő feltételek mellett:

1. Kiállítható mindennemű nyers gyümölcs, mely a
bozói járás területén tenyésztett. Különbben a járáson kí-
vül természet megvalogatott, és különben sikerült gyü-
mülsere is úgy asztal fog fenntartani. Ez utóbbi gyümölcs-
cel azonban díjért pályázni nem lehet.

2. Minden kiállító köteles kiállítandó gyümölcsét kö-
sarokban helyesen gyönyölve tudományos, vagy helyi olne-
vezésekkel ellátva Október 12-nek déli 12 óráig Bozokon
a várbán átszolgáltatni.

3. Pálya nyertes gyümölcs az egyeslet tulajdonába
megy át.

4. Minden kiállító kötelezetik küldeményéhez nevé-
n kívül egy nyilatkozatot csatolni; valjón gyümölcsét a ki-
állítás nevévelé vissza kívánja-e, vagy azt az egyeslet
rendelkezésére bocsátja.

5. A kiállításkor következő díjak fognak kiosztatni:

a) Tekintetes Niedermann Pál nr által felajánlott két
drb. cs. kir. arany legszebb alma gyűjteményért.

b) Az egyeslet által kitűzött egy drb. cs. kir. arany
legszebb körte gyűjteményért.

c) Tekintetes Révaji László nr által kitűzött egy drb.
cs. kir. arany legszebb alma és körte gyűjteményeért; végre
a) 4 díj két ezüst forintos.

e) 4 díj egy ezüst forintos arany legszebb gyümölcs
terményért.

Ezen díjak a közgyűlésen fognak kiosztatni; a bíráló
díjostó bizottság tagjai nem pályázhatnak.

Kiadott Cseriben 1885 Szeptember 1-én.

Raphandis Samuel
egyleti igazgató.

339.

Uri és női cipők

kittünő minőségűek kaphatók alul-
írott nál, és pedig

Női cipők bármely nagy-
ságban 2 frttól fölfelé.

UNGER JÓZSEF

SELMEZBÁNYÁN,

alsó utca, Stanga-félcázban.

340 2-3

KÖLCSÖN

8% és 5%-ra.

Minden önjogu személy, kinek önfenntartására
állóan jövedelmé vannak u. m: háztulajdonos,
gazda, bérli, iparos, kereskedő és hivatalnok kap-
hat 60, 60, 600 frttól 20 hó alatt pósta-ulvány
utján visszafizetendő 8% kölcsönt.

5%-os bank-kölcsön

adatik 1000 frttól kezdve egy millióig földbirtokra,
esetleg jó anyagból épült városi házakra 25 évre
2% % tőkétörlesztéssel, vagy 40 évre 1% tőke-
törlesztéssel. Házkölcsonőknél az előírt becselési
költség előre letenő.

Termények és tőzsei értékpapírok és rész-
vények stb. elvállaltatnak, eladás, esetleg előleg
beszerése frttól. Végül mindennemű legnagyobb-
szerű gazdasági gépeket és tűzmentes szekrénye-
ket részletfizetésre adok el. — Válasz és portó-
költség fejében 30 kr., levélbelyegben kéréstik.

Pollák János,

bizományi és ügynöki irodája

341 2-7

Budapest, VII. Murányi u. 3. sz.

Hirdetmény,

Van szerencsém a n. érd. közönségnek
szives tudására adni, hogy hosszabb
betegeskedésem miatt két ütlethelyiséget
nem levén képes fenntartani kénytelen
vagyok az Urbán-féle házban lévő nagy

porcellán-edény készletemet

saját beszerzési (gyári) áron elárúsítani.

Mely alkalmat a n. é. közönség becses
figyelmébe ajánlvá, vagyok
kiváló tisztelettel

Forster Sándor özvegye,

342 5-6

Selmezbányán.

A fent jelzett árusítás szeptem-
ber végéig tart.

Fogfájdalmak

akármilyen
természeti

ek, hogy ha a fogak akár lyukas akár beto-
mótek a híres Indus kivonatok haszná-
latával elháríthatók. E szer utóéletelenséggel
világhíre tett szer és egy családnál sem mel-
lőzendő. Besztercebányán csakis Eisert Erichnál
kapható 35 kros üvegekben. 343.

Máriazelli

gyomorcsappek,

kittünő hatású szer a gyomor min-
den betegsége ellen,

és fellülmáhatatlan: étvágyhiány, gyom-
orgyengeség, rossz szagú lehellet, fe-
fúvadások, savanyú böföges, kolika
gyomorhurut, bomok és hűgkő fejlődés,
gyomorégetés, túlságos nyálkákép-
ződés, sárgaság, undor, főmáj (gyomorrontás esetén) gyom-
morgóres, dugulás, étel és ital túlságos évezetből eredő
gyomorhajók, giliszták, lép- és májbetegségek, aranyér ellen

Egy üvege árá használati utasítással együtt 35 kr.
Központi raktár: C. Brady a Védágyalhoz' ezimzett
gyógyszertára Kremsierben (Morva orsz.) 344

Kapható minden jóhírű gyógyszerárban Osztrák-Magyarhonban.

Kiadó a „Selmezbányai Híradó“ könyvnyomója.